

ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ VI КУРСУ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ

*О. С. Никоненко, А. О. Никоненко, Г. І. Охріменко, М. Г. Головка, В. А. Грушка, С. О. Вільховой,
Д. А. Децик, О. О. Подлужний*

Запорізький державний медичний університет

THE PROBLEMS OF STUDENTS EDUCATION AT VI YEAR OF STUDY ON THE HOSPITAL SURGERY CHAIR

*A. S. Nikonenko, A. A. Nikonenko, G. I. Okhrimenko, N. G. Golovko, V. A. Grushka, S. O. Vilkhovoy,
D. A. Detsyk, A. A. Podluzhny*

Zaporozhye State Medical University

В статті проаналізовані можливі причини зниження якісної успішності студентів 6 курсу на кафедрі госпітальної хірургії: низький рівень дисципліни, слабка вмотивованість деяких з них. Для вирішення цієї проблеми необхідно на практичних заняттях більше уваги приділяти вихованню студентів, особливо національно-патріотичному. На професійному рівні якісній підготовці студентів сприяє їх розширена практична участь у лікувально-діагностичному процесі.

In the article the probable reasons of qualitative progress decrease of the 6 year students on the hospital surgery chair are analyzed: low level of discipline, weak motivation. For the solution of this problem it is necessary to enhance the educational work at practical classes, especially national and patriotic education. The increase of qualitative progress can be due to enlargement of students practical engagement in diagnostic and treatment process.

Вступ. За останні роки кредитно-модульна система організації навчального процесу здобула широкого розповсюдження і значного розвитку у вищих медичних університетах України. Однак події, пов'язані зі зміною політичної влади та економічною кризою в країні, не могли не відобразитися на житті студентів і викладачів та навчальному процесі. Актуальність теми полягає в тому, що останнім часом з'явилася значно більша кількість невмотивованих або слабко вмотивованих до навчання студентів, а це, в свою чергу, відображається на якісній успішності та якості підготовки майбутніх лікарів у цілому. Тому перед дослідженням була поставлена наступна мета: на основі власного досвіду організації навчального процесу розробити нові заходи, що сприятимуть покращенню якісної успішності студентів на кафедрах хірургічного профілю.

Основна частина. Як відомо якісна успішність студентів прямо пропорційно залежить від кількості отриманих ними на іспиті чи заліку оцінок «відмінно» та «добре» [1].

Аналізуючи підсумки складання практично-орієнтованого державного іспиту з хірургічних хвороб, треба відзначити, що тенденція до зниження цього показника за останні роки має місце. Так, наприклад, серед вітчизняних студентів-лікувальників якісна успішність за останні 2 роки знизилась з 85,3 % до 82,4 %, серед іноземних російськомовних студентів – з 31,3 % до 18,8 %, а серед іноземних англомовних студентів залишалася стабільно низькою (29,4 %; 31,8 %). В той же час, значно вища якісна успішність спостерігається серед студентів-педіатрів, та іще й з тенденцією до зростання (84,5 %; 86,79 %).

На наш погляд, головними причинами зниження успішності студентів є такі: низький рівень дисципліни, особливо серед іноземних студентів (регулярно запізнюються на заняття, багато пропущених практичних занять, лекцій), зухвале відношення деяких студентів до хірургії як учбового предмету (бо їх вже розподілили іншими спеціалістами), суб'єктивне негативне уявлення частки студентів, особливо контрактників, щодо майбутнього працевлаштування, низької заробітної платні. Які ж заходи можуть сприяти покращенню рівня вмотивованості студентів на 6 курсі? Головну роль в цьому, на наш погляд,

відіграє викладач (асистент, доцент), який веде практичні заняття. Необхідно постійно, щогодини, знаходитися поряд зі студентами, розповідати їм не тільки про клініку та діагностику хірургічних хвороб, а і проводити бесіди на політичні та економічні теми (які останні події в зоні АТО, які нові реформи прийняті парламентом). Також необхідно в цих бесідах постійно підкреслювати благородну і значну роль лікаря, особливо в сільській місцевості, як носія культури, знань і практичних цінностей для людей. Для підвищення рівня значимості знання діагностики хірургічних хвороб необхідно постійно, краще збираючи анамнез у ліжка хворого, виявляти і наводити, в якості прикладів, випадки занедбаних захворювань, які виникли внаслідок відсутності відповідних знань у лікарів на догоспітальному етапі.

Для підвищення рівня знань студентів та їх зацікавленості у вивченні предмета у нашій клініці щотижнево проводяться клінічні конференції з використанням мультимедійної техніки, на яких демонструють етапи найбільш значущих оперативних втручань з коментарями завідувача кафедри або доцентів. Крім того, студенти 6 курсу приймають участь у засіданнях Асоціації хірургів Запорізької області, що проводяться щомісячно. На цих конференціях вони знайомляться з унікальними оперативними втручаннями (баріартричними, рентгеноваскулярними, операціями на серці, судинах, ендокринних залозах, трансплантацією органів). Студенти двічі за цикл чергують в різних відділеннях клініки, приймають участь в екстрених операціях, а наступного дня докладають, як справжні лікарі, з трибуни на ранковій конференції про результати чергування. Також студенти зачитують передопераційні епікризи хворих, які підготовлені до планових операцій. Усі ці заходи дисциплінують студента, роблять його більш відповідальним за свої дії, підвищують рівень самооцінки.

На практичних заняттях треба також приділяти увагу національно-патріотичному вихованню студентів [2]. Для цього треба більше розмовляти про заслуги вітчизняних хірургів: М.І. Пірогова, О.О. Шалімова, М.М. Амосова, В.Т. Зайцева та ін. Необхідно наводити приклади

з історії України, Запорізького козацтва, національно-визвольного руху у роки I та II світової війни.

Головне правило навчально-освітнього способу виховання гласить: вихователь, вчитель, викладач зобов'язані бути вихованими і освіченими. Інакше довіри до них не буде, а вона складає фундамент системи освіти. А вихователями є не лише викладачі суспільно-гуманітарних кафедр. Тому виховний вплив мають і зобов'язані здійснювати всі ті, кого відносять до професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів. Викладач не має права читати моралі студенту, і, тим більше, образити його.

Таким чином, враховуючи наш власний досвід, для покращення якості підготовки студентів 6 курсу на кафедрах хірургічного профілю, необхідно на практичних заняттях якомога більше уваги приділяти спілкуванню зі студентами не тільки на професійні теми, а й займатися їх вихованням, в першу чергу, національно-патріотичним. Що стосується професійної підготовки, то на її якість впливає розширена практична участь студентів у лікувально-діагностичному процесі, демонстрація їм новітніх технологій в хірургії.

Велике значення має особистість викладача, він повинен сам бути вихованою та освіченою людиною.

Висновки. 1. Для покращення якості підготовки студентів викладачам на практичних заняттях треба приділяти увагу не тільки професійним питанням, а й займатися національно-патріотичним вихованням.

2. На якість професійної підготовки студентів впливає розширена практична участь студентів у лікувально-діагностичному процесі.

3. Великий вплив має особистість викладача, який повинен бути високоосвіченою та культурною людиною, яка щиро бажає донести свої знання до студентів.

Література

1. Положення про рейтингову систему оцінки діяльності кафедр і викладачів Запорізького державного медичного університету / За ред. проф. Колесника Ю.М. – Запоріжжя, 2015. – 20 с.

2. Методичні рекомендації для заступників завідувача кафедри ЗДМУ з виховної роботи / За ред. Бідзілі П.О., Жадько В.А., Сепетий Д.П. та ін.-Запоріжжя, 2014. – 60 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В. А. Огнєв, С. Г. Усенко

Харківський національний медичний університет

Вступ. Сьогодні підвищення ефективності навчального процесу, якості підготовки спеціалістів не може бути вирішено без покращення якості викладання, без корекції навчального процесу, без використання педагогічних інновацій.

Важливою умовою реалізації процесу навчання є матеріально-технічне навчально-методичне забезпечення програми підготовки лікарів на додипломному етапі у вищих медичних закладах освіти. Кожна держава розглядає освіту як важливий фактор стабільного її розвитку. Тому якість освіти визначається не тільки обсягом знань, але й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку, при цьому якість освітнього процесу розглядається з позицій загальнолюдської і соціальної цінності освіти [1].

Основна частина. Навчально-методичний комплекс – це блок нормативної та навчально-методичної документації, засобів навчання і контролю, необхідних та достатніх для якісної організації основних та додаткових навчальних програм, згідно навчального плану.

Навчально-методична структура різноманітна та залежить від специфіки дисципліни, яка викладається: навчальні посібники, матеріали лекцій, методичні рекомендації, методичні вказівки, засоби навчання, матеріали контролю знань і тестові завдання, контрольні питання, ситуаційні завдання, контрольні роботи, робочі зошити, наочне обладнання, мультмедіа. Навчально-методичний комплекс дозволяє раціонально та варіативно організувати навчальний процес згідно сучасних тенденцій у складі навчання та методиці викладання дисципліни.

Основними цілями та завданнями навчально-методичного комплексу є надання допомоги під час самостійного

вивчення теоретичного матеріалу, а також можливості отримання необхідної консультації молодим викладачам та студентами.

Сучасна педагогічна технологія вимагає, крім традиційних форм унаочнення, використовувати в навчальному процесі інтерактивні комплекси. Лекційні аудиторії слід забезпечувати технологічними засобами, які поряд з обладнанням та естетичним оформленням мають створити сприятливі умови як для читання лекцій, так і для сприйняття, конспектування та засвоєння матеріалу студентами. Використання мультимедійних презентацій під час лекцій, таких як наочна інформація, ілюстрації, фотографії, відеоролики тощо підкреслюють найважливіші проблеми та роблять лекцію насиченою та цікавою [2].

Дидактичний інструментарій дисципліни для проведення навчального процесу доцільно забезпечувати електронною версією. При цьому методи навчання при використанні електронного навчально-методичного комплексу як матеріалів аудиторних занять, так і самостійної роботи на теперішній час зазнають якісних змін. Суттєво модернізуються лекційні заняття. Викладач у процесі лекцій широко може використовувати мультимедійні презентації, які тематично й логічно пов'язані послідовністю інформаційних частин матеріалу розділу, тезисно відображають його ключові моменти, включають основні формули та схеми, а також статичні та динамічні зображення об'єктів, які вивчаються. Їх демонстрація здійснюється за допомогою мультимедійного комплексу. Студенти на початку лекції можуть отримати конспекти, які являють собою комплект слайдів презентацій, роздрукованих таким чином, щоб сторінка містила кілька слайдів та поле для нотатків. Саме